

De auteurs serveren hoogst interessante gedachten, maar vooral ook een hoop taaie kost.

TIPS

ROTTERDAM 'Lekker fris!' brengt 100 jaar lichaamsverzorging en hygiëne in beeld, van haarwater tot voetpoeder. Aan de hand van voorwerpen, voorlichtingsmateriaal en reclameaffiches wordt de opmars van deodorant, douches, schoon ondergoed, tandartscontroles en gemeentelijke riolering in beeld gebracht. Tevens wordt duidelijk dat schoonheidsidealen sterk tijdgebonden zijn. Tot en met 25 oktober in het Schielandshuis; 's maandags gesloten.

| www.hmr.rotterdam.nl

WIDNES (BIJ LIVERPOOL) Naar eigen zeggen is Catalyst het enige interactieve *science centre* in Europa dat zich helemaal richt op de chemie en – vooral – de chemische industrie, die tevens de belangrijkste sponsor is. Het laat de schooljeugd zien hoe de bedrijfstak is ontstaan, en hoe de productie van synthetische stoffen en materialen in haar werk gaat. Ook is er een prelab en een 3D-filmtheater. Officieel goedgekeurd door de Council for Learning Outside the Classroom.

| www.catalyst.org.uk

IN DE BIEB Als het aan uitgever Wiley Interscience ligt, wordt *ChemCatChem* hét nieuwe medium voor heterogene, homogene én biokatalyse. Het behoort tot dezelfde familie als *Angewandte Chemie* en institutionele abonnees van dat blad krijgen *ChemCatChem* er de eerste tijd gratis bij. De Utrechtse hoogleraar Bert Weckhuysen is een van de voorzitters van de redactieraad. In september verschijnt het eerste nummer; vanwege de *peer review* moeten manuscripten vóór 15 april binnen zijn.

| www.chemcatchem.org

KUN JE DAT MAKEN? NOU EN OF!

Filosofen buigen zich over ethiek van risico-inschatting.

ARJEN DIJKGRAAF

Kun je het jezelf permitteren om CO₂ op te slaan onder een Vinex-wijk? Om een landingsbaan in het verlengde van de bebouwde kom te plannen? Om toch nog kolencentrales te blijven bouwen? Kortom, hoe moet je beslissen of technologische risico's moreel aanvaardbaar zijn? De antwoorden zijn zó complex dat zelfs de professionele filosofische wetenschap er liever met een grote boog omheen loopt, zo signaleren Lotte Asveld en Sabine Roeser in hun bundel *The ethics of technological risk*.

Er bestaan stapels sociologische en psychologische rapporten over wat het menselijke onderbuikgevoel aanvaardbaar vindt. Maar over wat hun hersenen aanvaardbaar zouden móeten vinden is nauwelijks iets geschreven. Of juist: er is veel over geschreven, maar wetenschappelijk verantwoord was dat bepaald niet.

AFLATOXINEN

De bijna driehonderd pagina's dikke bundel is wel wetenschappelijk verantwoord. Hij bevat hoogstaande bijdragen van twintig filosofiedocenten en -onderzoekers. Maar of ze eruit komen? Het begint er al mee dat 'risico' twee verschillende betekenissen heeft, namelijk de kans dat iets misgaat, en de omvang van de schade als het misgaat. Vervolgens heb je risico's met een natuurlijke oorzaak en risico's die mensen zichzelf aandoen, maar waar ligt de grens?

Als voorbeeld worden kankerverwekkende aflatoxinen in pinda's genoemd: de boosdoeners zijn natuurlijke schimmels, maar die groeien pas wanneer je je pinda's verkeerd bewaart. In het licht van de klimaatdiscussie is ook de vraag interessant met welke risico's je toekomstige generaties mag opzadelen. En hoe creëer je evenwicht tussen twee totaal verschillende risico-effecten? Spijkerbanden slaan schadelijk fijnstof uit het asfalt. Maar zonder die spijkers ben je ook snel aan je laatste adem toe.

Antwoorden bevat het boek dus nauwelijks. Filosofie bestaat grotendeels uit logisch redeneren, en daarvoor kent dit onderwerp iets te veel onzekerheden. Slechts een paar auteurs laten zich verleiden tot harde uitspraken. Zo

stort Arianna Ferrari (TU Darmstadt) zich op Pharmings transgene medicijnkonijnen en concludeert dat de risico's té onduidelijk en dus onaanvaardbaar zijn. Maar voor de rest blijft het bij het opwerpen van vragen, in de hoop dat betrokkenen zelf aan het denken worden gezet.

ACHTERHOEDE

De auteurs serveren hoogst interessante gedachten, maar vooral ook een hoop taaie kost. De Engelse taal is een extra handicap: *precautionary principle* geeft toch niet zo'n aha-erlebnis als 'voorzorgsbeginsel', al betekent het precies hetzelfde.

Maar het grootste struikelblok is dat de discussie zich beweegt op een niveau dat de meeste mensen ver boven de pet zal gaan. Als dit boek één ding duidelijk maakt, dan is het dat ethiekfilosofie een achterhoedegevecht is en dat ook altijd zal blijven. *Erst kommt das Fressen*.

Lotte Asveld en Sabine Roeser (red.),
The ethics of technological risk. Uitgave Earthscan,

65 pond. ISBN 9781844076383

www.earthscan.co.uk

